

KROÓ GYÖRGY-DÍJ 2021

A Kroó Györgyről elnevezett kitüntetéseket az idén is a Magyar Zenetudományi és Zenekritikai Társaság éves konferenciájához kapcsolódva, 2021. október 9-én adták át. A Kroó György-díjat a Társaság elnöksége Kovács Sándornak, a Kroó György plakettet Szabó Ferenc Jánosnak ítélte. Az alábbiakban közöljük az átadáskor elhangzott méltatások szövegét.

Kovács Sándor

Kovács Sándor meghatározó alakja az elmúlt fél évszázad magyar zeneművészeti és zenetudományi felsőoktatásának, zenekritika-írásának és zenei ismeretterjesztésének, valamint zenetörténeti kutatásának.

Felsőfokú zongoratanulmányait 1969-ben a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola pécsi tanárképző intézetében kezdte, majd a budapesti Zeneakadémián folytatta, ahol 1977-ben végzett zenetudomány és zongora szakon. 1988-ban egyetemi doktori, 1997-ben PhD fokozatot szerzett, 2001-ben habilitált.

1977 óta megszakítás nélkül folytat egyetemi oktatói tevékenységet a Zeneakadémián. 2005-ben kapott egyetemi tanári kinevezést, 2020 óta a Zenetudományi Tanszék professor emeritusa. Kivételesen széles körű tárgyi tudása, lenyűgöző előadói képességei, az összefüggéseket megvilágító, szemléletes magyarázatai, illetve az ismeretek átadásában megmutatkozó rendkívüli hatékonysága okán máig az intézmény egyik legnépszerűbb oktatója. Zeneművészek és zenetudósok nemzedékeit vezette be a legmagasabb színvonalon az általános és a magyar zenetörténet, a zeneelmélet, valamint a zenei publicisztika szakterületeire. Különösen emlékeztetéseket Richard Wagnerről, Bartók Béláról és a 20. századi zeneszerzés-történetről szóló előadás-sorozatai. Két tankönyv szerzője.

1991 és 2005 között a Miskolci Egyetemen is végzett oktatói tevékenységet. Vezető szerepet vállalt mind a két intézményének oktatásszervezési feladataiban. 2001 és 2005 között a Miskolci Egyetem Bartók Béla Zeneművészeti Intézetének igazgatója, 2005 és 2014 között a Zeneakadémia Zenetudományi Tanszékének vezetője, 2013 és 2019 között ugyanezen intézmény Doktori Iskolájának vezetője, 2016-ig a szenátus szavazati jogú tagja volt.

Kovács Sándor zenei ismeretterjesztő és zenekritikai munkássága évtizedek óta jelent mércét, iránytűt és viszonyítási pontot a zeneszerető magyar közönség számára, tevékenysége ugyanakkor generációk óta ad mintát a szakma képviselőinek is. A klasszikus zene népszerűsítéséért, a magyarországi opera- és hangversenyélet szakszerű bemutatásáért végzett munkájának ma elsősorban a közmédia, főként a Bartók Rádió ad otthont. Negyven éven át, 2018-ig működött a *Muzsika* című klasszikus zenei folyóirat, rövidebb időszakokban pedig egyéb szaklapok publicistájaként is. Írásainak egyik legfontosabb küldetése a kortárs magyar zene elemzése és értelmezése, széles közönséggel való megismertetése volt. 2000-ben

zenei szakértőként részt vett a *Gyökerek* című, Bartók Béla életét és életművét feldolgozó film elkészítésében.

1998 óta a Bartók Rádió *Új Zenei Újságjának* felelős szerkesztője, műsorvezetője. E poszton végzett munkássága nemzeti kulturális jelentőségű, hiszen a magyar klasszikus zenei élet friss fejleményeinek, eredményeinek és eseményeinek bemutatásában e magazin inkommenzurábilis szerepet tölt be. Máig részt vesz műsorvezetőként a Bartók Rádió egyéb programjaiban is (így például az egy-egy zenemű közérthető elemzésére vállalkozó *Zenebeszéd*ben, illetve a rövid zeneműveket vagy tételeket színesen egybefűző *Muzsikáló délután*ban), humorral fűszerezett, élvezetes előadói stílusa, eredeti gondolkodása és minden megnyilvánulásán átsugárzó szakmaisága teszi népszerű médiaszemélyiséggé.

Tudományos tevékenységének középpontjában Bartók Béla életműve, a 20. századi zeneszerzés történetének további nagy alakjai és a magyar népzene egyes kutatástörténeti kérdései állnak. Két tudományos könyv, hat könyvrészlet, negyvenhét folyóiratcikk és további négy tudományos közlemény szerzője, valamint két tudományos könyv szerkesztője. 1979 és 2001 között az MTA Zenetudományi Intézet Bartók Archívumának tudományos munkatársa volt. Sebő Ferencsel közösen indította el Bartók Béla népdalrendezésének közreadását.

1985-ben Szabolcsi-díjat, 1993-ban Erkel Ferenc-díjat, 2001-ben Hauser Arnold-díjat, 2003-ban Lajtha László-díjat kapott, 2009-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztjének birtokosa lett; tagja az MTA Köztestületének.

Kovács Sándor az *Új Zenei Újság* élén közvetlenül lépett egykori tanára, az alapító szerkesztő, Kroó György örökébe. Kroó negyedszázadon át irányította azt a Zenetudományi Tanszéket is, amelynek vezetését Kovács Sándor egy másik Kroó-tanítványtól, Batta Andrásztól vette át. Kovács Sándor muzikológusi habitusa: a zenei ismeretterjesztés terén végzett fáradhatatlan és folyamatos munka, a tanítás szenvedéllyel űzött mestersége, az ezeket megalapozó széles körű, tudományos ismeretanyag, illetve mindezek összekapcsolása joggal juttathatja eszünkbe azt az attitűdöt, amelyet díjunk névadója képviselt.

Péteri Lóránt

Szabó Ferenc János

Szabó Ferenc János nemzedékének egyik legsokoldalúbb muzikológusa. 2008-ban zongoraművészi diplomát szerzett a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen, és ugyanebben az évben egyidejűleg nyert felvételt az intézmény előadóművészeti és zenetudományi doktori iskolájába, valamint a grazi művészeti egyetem kamarazenei mesterképzésére. DLA-fokozatát 2012-ben, PhD-fokozatát 2019-ben szerezte meg.

Fiatal korához mérten hosszú publikációs listával büszkélkedhet, a Magyar Tudományos Művek Tára több mint száz közleményét tartja számon. Kiemelkedik közülük az a három kötet, amelyet egyedüli vagy társszerzőként, illetve szerkesztőként jegyez: Karczag Mártonnal közös munkája Radnai Miklós zeneszerzőről és operaigazgatóról (Magyar Állami Operaház, 2017), tavaly napvilágot látott mo-

nográfija Karel Burián operaénekesről (Gramofon könyvek, 2020) és az a néhány héttel ezelőtt megjelent, Kaskötő Mariettával közösen szerkesztett kétnyelvű kiadvány, amely az 1938-as budapesti Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus hangzó dokumentumait szakszerű kísérőtanulmányokkal adja közre.

Zenetörténészként fő érdeklődési területe a hangfelvétel- és az előadóművészet-történet. Kutatási témáit komplexen műveli, hiszen a hangfelvételek, illetve az előadóművészet történetét nemcsak zenei szempontból, hanem média-, sajtó- és technológiatörténeti aspektusból is vizsgálja. Számos tudományos közleménye jelent meg a szűken vett zenetudományi fórumokon kívül, ami azt jelzi, hogy kutatási eredményei iránt más tudományágak (például történettudomány, esztétika) művelői is élénken érdeklődnek, aminek köszönhetően Szabó Ferenc János munkája egyfajta hidat képez zenetudományos életünk és a társtudományok között. A díjazott aktív ismeretterjesztő tevékenysége is elismerésre méltó.

Szabó Ferenc János már említett sokoldalúsága abban is megmutatkozik, hogy zongoraművészként és oktatóként is tevékeny: 2013 óta tanít a Zeneakadémia ének tanszékén. Mind szólistaként, mind kamarazeneesként (többek között az általa alapított Trio Duecento Corde zongorástrió és a THReNSeMBle kortárszenei kamaraegyüttes tagjaként), mind énekesek értő és érzékeny kísérőjeként rendszeres szereplője hangversenyéletünknek. Több mint 50 ősbemutató, illetve magyarországi bemutató fűződik a nevéhez, és lemezfelvételeket is készített. A közelmúltban jelent meg a 19. század második felében működő zeneszerzőnek, a Zeneakadémia első alelnökének, Végh Jánosnak dalait tartalmazó albuma.

Kutatói habitusát a lankadatlan érdeklődés, szorgalom és munkakedv mellett a precizitás és az alázat jellemzi. Bár kutatói eredményei önmagukban is feljogosítanak őt a Magyar Zenetudományi és Zenekritikai Társaság elismerésére, úgy érzem, az eddigiekben felvillantott sokoldalúsága megkérdőjelezhetetlenné teszi, hogy szakmánk 40 év alatti képviselői közül az idén Szabó Ferenc Jánosnak kell kapnia azt a plakettet, amelyet a zenetörténészként, kritikusként, oktatóként és ismeretterjesztőként egyaránt maradandót alkotó Kroó Györgyről nevezünk el.

Kerékfy Márton